

Název materiálu	02. Klasicismus-architektura
Identifikátor	CZ.1.07/1.5.00/34.0597
Předmět	Dějiny výtvarné kultury
Ročník	3.
Obor, Kód	Grafický design, 82-41-M/05
Anotace	Tato prezentace by měla sloužit jako textová a obrazová podpora výuky dějin výtvarné kultury. Seznamuje žáka s architekturou klasicismu a jejími nejvýznačnějšími stavbami.
Autor	MgA. Anna Horníčáková
Jazyk	čeština
Očekávaný výstup	Žák bude schopen charakterizovat architekturu klasicismu a pojmenovat významné stavby a jejich architekty.
Klíčová slova	Klasicismus, architektura, historismus, Panteon
Druh výukového zdroje	prezentace
Typ interakce	výklad
Cílová skupina	žák
Stupeň a typ vzdělávání	střední odborné
Věková skupina	15 - 18
Datum vytvoření	31. 10. 2012

Klasicismus - architektura

[1]

ARCHITEKTURA

- **Klasicismus**

= první příklad **historismu**

= nevytváří dobově charakteristický

sloh, pouze čerpá z historie - **antiky**

Historismus - *napodobování starých uměleckých slohů minulosti, vzniklých v jiné době a pro jinou společnost*

VÝTVARNÝ CHARAKTER

- vzhlíží se ve stavbách starověkého Řecka a Říma
→ vytvářejí se napodobeniny, zmenšeniny antických staveb
- přebírá architektonické prvky z antiky: trojúhelníkové štíty, antické řády, reliéfní výzdoba tympanonu, rovné čisté linie staveb, motiv triumfálního oblouku.
- Důraz je kladen na: **geometrii, souměrnost, pravidelnost a střídmost**

- **Do popředí zájmu se dostává civilní architektura**
- **Druhy staveb:**
 - činžovní domy
 - úřední budovy, banky, divadla, muzea , lázně, hostince, nemocnice, radnice apod.
 - vítězné sloupy a oblouky
 - kostely s podélným nebo centrálním půdorysem
- **Užitkové stavby:**
 - mosty, železniční tratě, výstavba ulic a silnic

ROZVOJ MĚST

- **urbanizmus = plánovaná výstavba měst:**
 - vznikají veřejné parky, sady, okružné cesty
 - při honosných sídlech jsou zřizovány přírodní parky
- Např. **architektonická přestavba Paříže** (podle jednotného regulačního plánu, vznikli nové široké ulice a náměstí)

FRANCIE

vedoucí země klasicismu

FRANCIE

- Vhodné podmínky pro vznik klasicismu
  klasicizující poloha již v období baroka
- V 2. pol. 18. století se klasicismus vyhranil ve specifickou podobu **slohu Ludvíka XVI. (1774 - 1793)**
- Později se stal uměleckým slohem:
 - **Velké francouzské revoluce (1789-1794),**
 - **direktoria (1795-1799),**
 - **konzulátu (1799-1804),**
 - **Napoleonova císařství (1804-1815) – tzv. empír**

Panteon, Paříž - 2.pol.18.st.

Architekt:

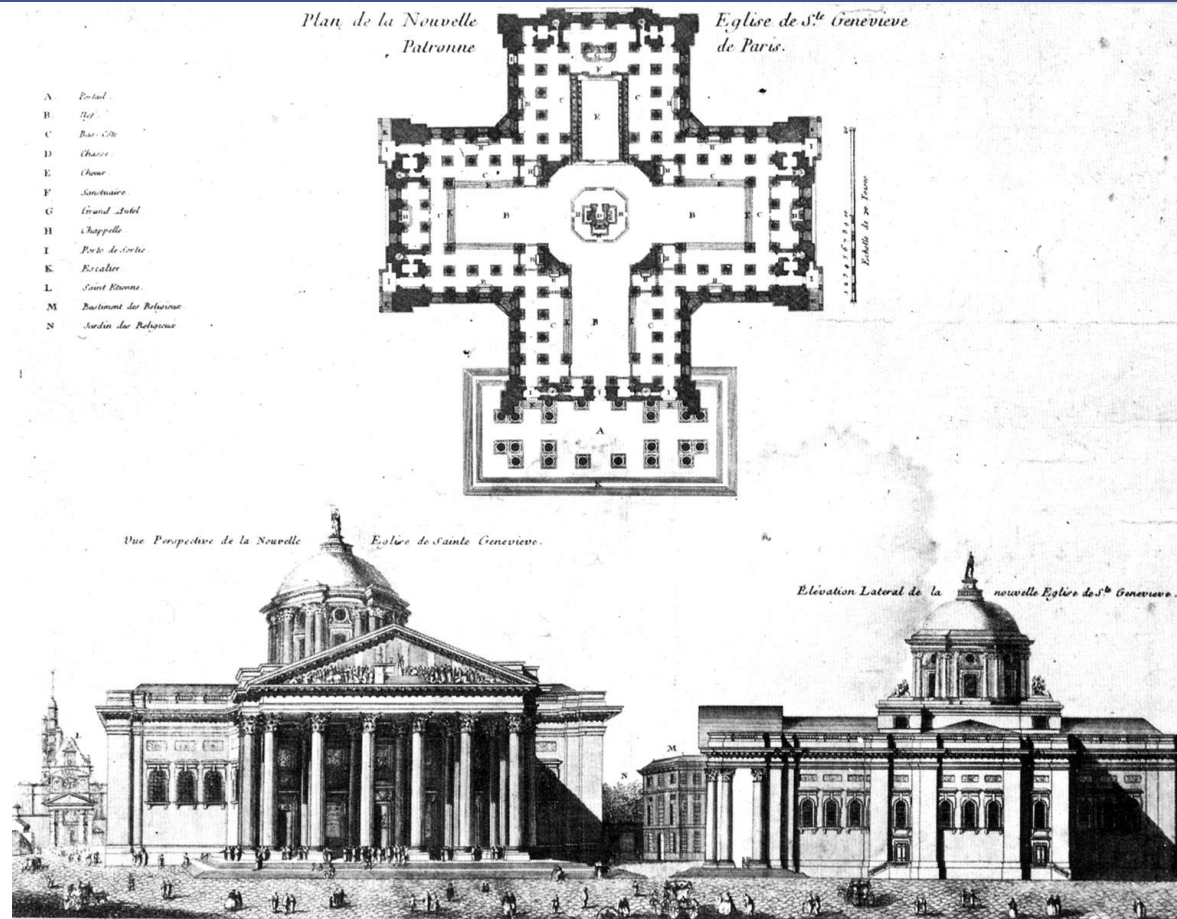
**Jacques Germain Soufflot
(1713-1780)**

- Nejvýznamnější dílo francouzského klasicismu
- Původně kostel sv. Genovévy

Panteon, Paříž

- Postavený na půdorysu řeckého kříže
- S odlehčenou palladiovskou kupolí a portikem

Portikus = římský vstup, sloupová předsíň, místo mezi sloupy a vlastním vchodem

Panteon, interiér

[4]

- v podzemí se nacházejí hrobky významných osobností francouzských dějin, např. Voltaire, Hugo.

Chrám La Madeleine, Paříž

Architekt: **Pierre Vignon**

[5]

Chrám La Madeleine, Paříž

- Byl navržen jako kostel, později se stal památníkem Velké armády
- Postaven v korintském slohu
- Exteriér – řecký PERIPTEROS
- Interiér – 1.lodní prostor se světlíky

Vendômský sloup, Paříž

- Architekt:
J.G.Gondouin
- Na počest Napoleonova vítězství v **bitvě u Slavkova (1805)**
- Napodobující Trajanův sloup v Římě

Vendômský sloup (detail)

- reliéfy s výjevy
z tažení Napoleona

Triumfální oblouk na náměstí Étoile

Architekt: **J.F. Chalgrin**

[8]

- postaven v letech 1806 -1836
- **reliéfy** - výjevy z vítězného tažení Napoleonských vojsk

EMPÍROVÝ KLASICISMUS

- **Empír** - pozdní fáze klasicismu
 - oficiální sloh **dvora Napoleona Bonaparte**
(z franc. slova empire = impérium, císařství)
 - využívá i prvky a motivy starověkého Egypta (sfingy, obelisk) a Mezopotámie.

Pierre Francois Fontaine a Charles Percier

- Hlavní architekti empírového slohu
- Studovali v Římě
- Působili na císařských zámcích:
Louvre, Tuilerie, Versailles, ...
- Jejich díla vynikají smyslem pro **souměrnost, dokonalými proporcemi a střídmostí monumentality.**

Triumfální oblouk Carroussel

[9]

Architekti : **P.F.Fontaine, Ch.Percier**

- inspirován vítěznými oblouky římských císařů Tita a Septima Severa

ANGLIE

- středisko: Londýn

Královská lékařská kolej, Londýn

1806-1813

Architekt:
George Dance ml.

Britské muzeum v Londýně 1823-1847

Architekt:

Robert Smirke

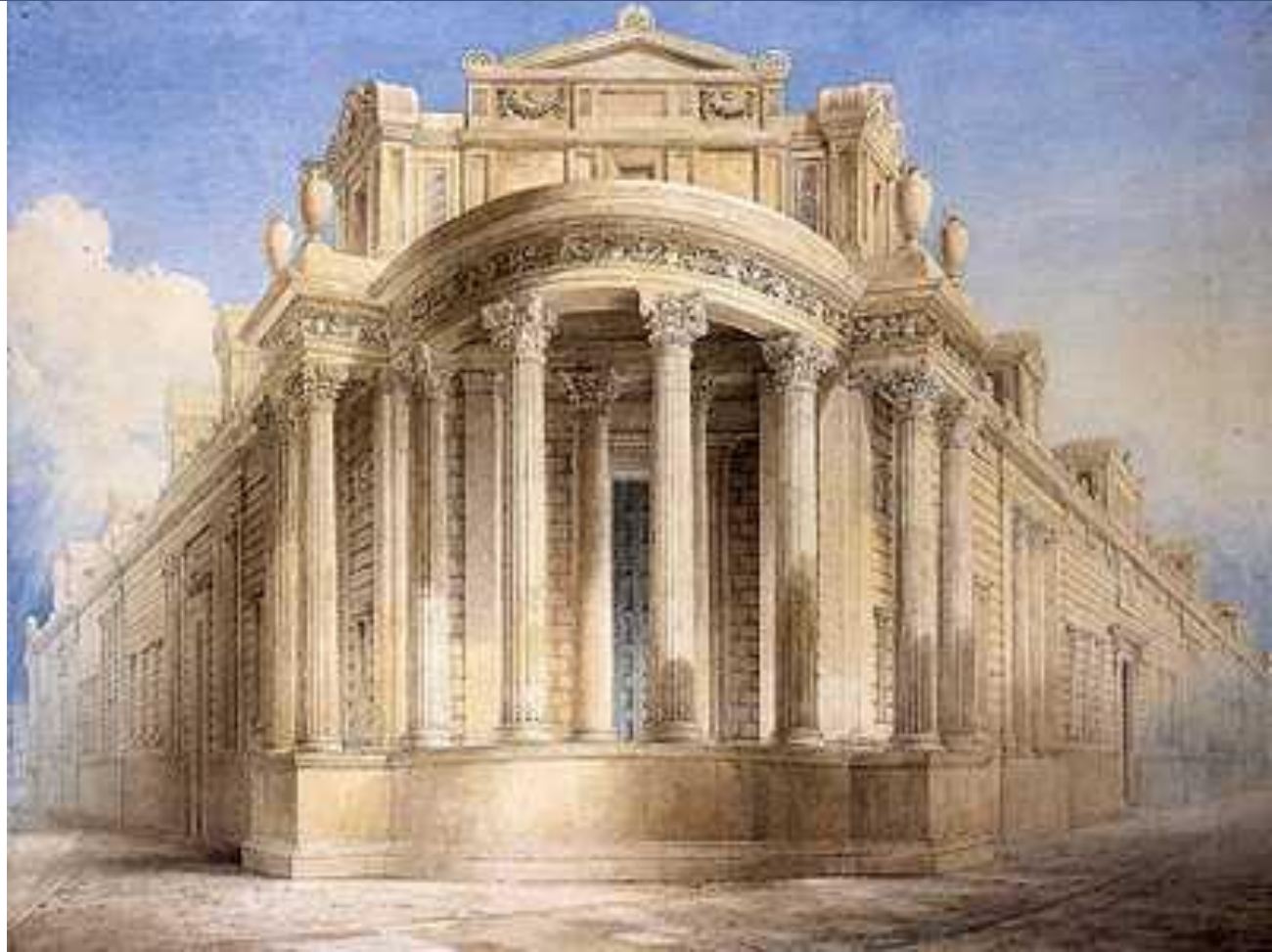
- iónský portikus

Národní galerie, Londýn, od r.1833

Architekt: **William Wilkins**

Anglická banka, Londýn, od r.1825

Architekt: **John Soane**

NĚMECKO

-střediska: Berlín a Mnichov

BERLÍN

Představitelé:

Carl Gotthard Langhans(1733-1808)

- Jako první uvedl do Německa řecký stavební sloh

Dílo: Braniborská brána v Berlíně

Karl Friedrich Schinkel (1781-1841)

- Architekt, teoretik a malíř
- Studoval na berlínské akademii
- Důraz kladl na vyváženost formy a účelu stavby

Dílo: Staré muzeum
Nová strážnice
Nové činoherní divadlo

Braniborská brána, Berlín, 1793

- *navržena podle vzoru athénských Propylají*

Architekt: **Carl Gotthard Langhans**

Staré muzeum, Berlín, 1822-1828

- v iónském slohu

Architekt: **Karl Friedrich Schinkel**

Nová strážnice, Berlín 1817-1818

- v dóřském slohu

Architekt: **Karl Friedrich Schinkel**

Nové činoherní divadlo, Berlín 1818-1821

Architekt: **Karl Friedrich Schinkel**

MNICHOV

- Sídelní město bavorského krále Ludvíka I.
- Významní mecenáš architekt. tvorby
- Jeho dvorní architekt :

LEO VON KLENZE (1784-1864)

LEO VON KLENZE

[18]

- **Mnichovská glyptotéka (1816-1831)**
 - výstavní síň pro sochařské díla

LEO VON KLENZE

[19]

- **Stará Pinakotéka (1826-1836)**
- obrazárna

LEO VON KLENZE

[20]

- Propyläe (1846-1862)

LEO VON KLENZE

[21]

- **Valhala nad Dunajem u Řezna (1830-1842)**
- Německý panteon, měl zvěčnit slávu německého národa

RUSKO

- středisko: Petrohrad

Kazaňská Katedrála, Petrohrad 1801-1811

Architekt: **A.N.Voronichin**

[22]

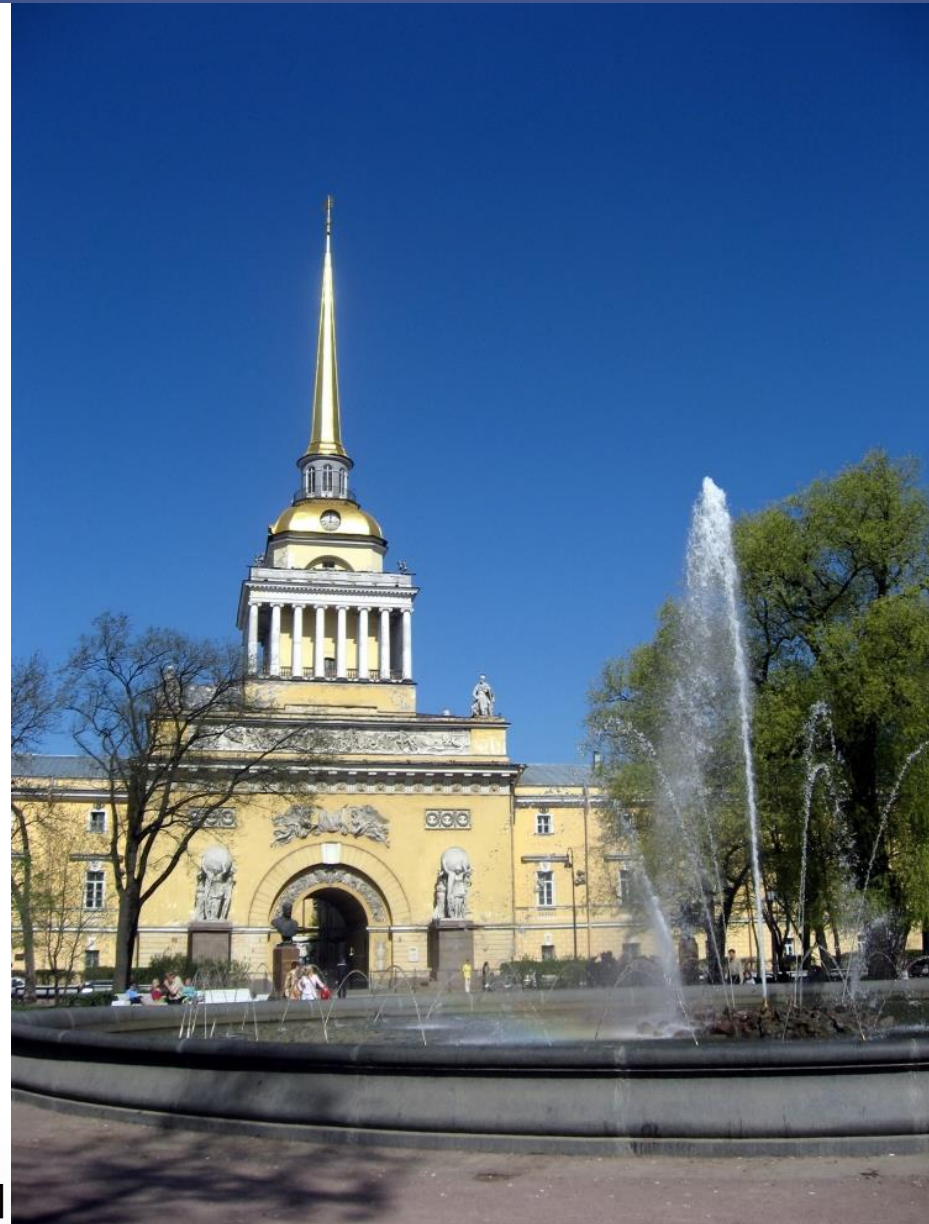
- postavena podle vzoru Sv. Petra ve Vatikáně
-

budova Admirality, Petrohrad, od r.1806

Architekt :

A.D.ZACHAROV

- **Petrohrad** – celá historická část města je vystavěna v klasicistním slohu

ITÁLIE

-střediska: Milán a Řím

MILÁN

Arco della Pace

Architekt: **Luigi Cagnola**

ŘÍM

Architekt:

Giuseppe Valadier

Projekty:

- Úprava Piazza del Popolo
- Restaurování Kolosea a Titova oblouku

RAKOUSKO

- středisko: Vídeň

Architekt: Pietro Nobile

- Theseův chrám
- Hradní brána

[26]

Zmenšenina aténského
Theseionu

[27]

Citace obrazového materiálu

- [1] COYAU. Commons.wikimedia.org : Panthéon Soufflot - élévation principale.png **[online]**.2006-02-15 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí public domain** na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Panth%C3%A9on_Soufflot_-_%C3%A9levation_principale.png>.
- [2] ECEMAML. Commons.wikimedia.org : Pantéon (Francia).jpg **[online]**.2005-02-24 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora-Zachovejte licenci 3.0 Unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pant%C3%A9on_%28Francia%29.jpg>.
- [3] COYAU. Commons.wikimedia.org : Premier projet du Panthéon Soufflot (1756).png **[online]**. 2006-02-05 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí public domain** WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Premier_projet_du_Panth%C3%A9on_Soufflot_%281756%29.png>.
- [4] RAVEDAVE. Commons.wikimedia.org : Pantheon wider centered.jpg **[online]**.2006-04-27 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí GNU Free Documentation License** na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pantheon_wider_centered.jpg>.
- [5] WAGNER51. Commons.wikimedia.org : Église de la Madeleine 2907x2028.jpg **[online]**.2006-06-19 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** Uvedte autora - Zachovejte licenci 2.0 Francie na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:%C3%89glise_de_la_Madeleine_2907x2028.jpg>.
- [6] MARKUSMARK . Commons.wikimedia.org : 3856ParigiPlaceVendome.JPG **[online]**.2009-07-12 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí public domain** na WWW:<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:3856ParigiPlaceVendome.JPG>>.
- [7] MBZT. Commons.wikimedia.org : P1040411 Paris 1er Colonne Vendôme détail frise rwk.JPG **[online]**.2011-09-04 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora-Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:P1040411_Paris_1er_Colonne_Vend%C3%B4me_d%C3%A9tail_frise_rwk.JPG>.
- [8] MARKUSMARK . Commons.wikimedia.org 3981ParigiArcDeTriomphe.JPG **[online]**.2012-01-22 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** CC0 1.0 Universal Public Domain Dedication na WWW: <<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:3981ParigiArcDeTriomphe.JPG>>.

- [9] PARIS 16. Commons.wikimedia.org : Arc de triomphe du Carrousel.jpg [online].2011-01-19 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora 2.0 Generic na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arc_de_triomphe_du_Carrousel.jpg>.
- [10] JBARTA. Commons.wikimedia.org : Royal College of Surgeons of England 1.jpg [online].2012-04-03 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií public domain** na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Royal_College_of_Surgeons_of_England_1.jpg>.
- [11] HAM. Commons.wikimedia.org : British Museum from NE 2.JPG [online].2007-01-11 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:British_Museum_from_NE_2.JPG>.
- [12.] PETI610. Commons.wikimedia.org : Thenationalgallery.jpg [online].2009-02-15 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Thenationalgallery.jpg>>.
- [13] MERCHBOW. Commons.wikimedia.org : Bank of England (soane) - North West Angle by JM Gandy.jpg [online]. 2006-02-05 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod volnou licencií** na WWW: <[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bank_of_England_\(soane\) - North West Angle by JM Gandy.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bank_of_England_(soane)_-_North_West_Angle_by_JM_Gandy.jpg)>.
- [14] DER WOLF IM WALD. Commons.wikimedia.org : Brandenburger Tor morgens.jpg [online]. 2012-07-14 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora- Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brandenburger_Tor_morgens.jpg>.
- [15] NOEBU. Commons.wikimedia.org : 2009-04-07 Berlin 520.jpg [online].2009-05-25 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií public domain** na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:2009-04-07_Berlin_520.jpg>.
- [16] LUUKAS. Commons.wikimedia.org : Neue Wache.JPG [online]. 2009-12-26 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií public domain** na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Neue_Wache.JPG>.
- [17] NORRO. Commons.wikimedia.org : Konzerths 3a.jpg [online].2005-09-03 [cit. 2012-08-31]. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora- Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Konzerths_3a.jpg>.

- **[18]** CHRIS 73. Commons.wikimedia.org : Glyptothek Munich.jpg **[online]**.2006-12-29 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora- Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Glyptothek_Munich.jpg>.
- **[19]** WÜRFEL. Commons.wikimedia.org : Alte Pinakothek.JPG **[online]**.2005-02-03 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora- Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alte_Pinakothek.JPG>.
- **[20]** RUFUS46. Commons.wikimedia.org : Propylaeen Muenchen-1.jpg **[online]**.2007-04-21 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora 2.0 Generic na WWW: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Propylaeen_Muenchen-1.jpg>.
- **[21]** ARBEITERRESERVE. Commons.wikimedia.org : Walhalla Aussen2.jpg **[online]**.2009-12-23 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora- Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Walhalla_Aussen2.jpg>.
- **[22]** A.SAVIN. Commons.wikimedia.org : Spb 06-2012 Nevsky various 02.jpg **[online]**.2012-09-20 **[cit. 2012-09-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Spb_06-2012_Nevsky_various_02.jpg>.
- **[23]** DEZIDOR. Commons.wikimedia.org : Sankt-Petěrburg 136.jpg **[online]**.2008-05-21 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sankt-Pet%C4%9Brburg_136.jpg>.
- **[24]** JAKUBHAL. Commons.wikimedia.org : 20110725 Arco della Pace Milan 5617.jpg **[online]**.2011-08-15 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencí Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:20110725_Arco_della_Pace_Milan_5617.jpg>.

- **[25]** BENOIST, Jean-Christophe. Commons.wikimedia.org : Rome-Piazza del Popolo-Obélisque et églises Santa Maria.jpg **[online]**.2007-08-12 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rome-Piazza_del_Popolo-Ob%C3%A9lisque_et_%C3%A9glises_Santa_Maria.jpg>.
- **[26]** JEBULON. Commons.wikimedia.org : Theseustempel Volksgarten Vienna.jpg **[online]**.2012-03-14 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Theseustempel_Volksgarten_Vienna.jpg>.
- **[27]** DOKO. Commons.wikimedia.org : Wien10Hofburg3.jpg **[online]**.2010-04-06 **[cit. 2012-08-31]**. **Dostupný pod licencií Creative Commons** – Uvedte autora - Zachovejte licenci 3.0 unported na WWW:<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Wien10Hofburg3.jpg>>.

Použitá literatura

- MRÁZ, Bohumír. *Dějiny výtvarné kultury 2*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1997. ISBN 80-85970-13-9. s. 209.
- ODEHNALOVÁ, Alena. *Vybrané kapitoly z dějin kultury*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., 1997. ISBN 80-7204-058-8. s. 212.
- ČERNÁ, Marie. *Dějiny výtvarného umění*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1996. ISBN 80-85970-12-0. 193s.